

Eén database

NIEUWSBRIEF VAN HET ZEEUWS ARCHIEF • NR 52 • DECEMBER 2011

pagina 2 > De burgemeester bestelde Chinees

pagina 4 > Vlissingen, februari 1929: kruierend ijs

Nieuwe toegangspoort tot dé bronnen over het Zeeuwse verleden

Gegevens uit de archieven en collecties van het Zeeuws Archief zijn sinds september 2011 verzameld in één database. Alle databestanden, met uitzondering van de bibliotheekgegevens zijn hierin ondergebracht. Vanuit deze database worden de archieven en collecties door het Zeeuws Archief beheerd en via internet vind- en doorzoekbaar gemaakt. Een bewuste keuze die veel voordelen biedt.

Sinds het openen van de deuren van het Zeeuws Archief in 2000 is er veel gebeurd op digitaal gebied. Archivaris Leo Hollestelle somt op: "In het eerste jaar begonnen we met een website, daarna volgden databestanden met persoonsgegevens (2001), met beeldmateriaal (2002), met de toegangen op archieven en collecties (2004) en de bibliotheekcatalogus. Deze databases werkten ieder met een eigen programma en waren via verschillende websites te raadplegen.

^ De oude toegangspoort van de voormalige bierbrouwerij De drye Tonnekens in Middelburg geeft sinds 2000 het publiek toegang tot dé bronnen over het Zeeuwse verleden. V.l.n.r. vier bronnen die informatie geven over personen: een doopakte, een kadastrale kaart, een akte van de burgerlijke stand en een portretfoto.

De persoonsbestanden; burgerlijke stand, doop-, trouw- en begraafregisters, enz., werden verzameld in het programma ISIS, terwijl het beeldmateriaal (foto's, kaarten, prenten en tekeningen) werd ondergebracht in het programma Atlantis, en de archief-toegangen (archiefinventarissen en gidsen) in het archiefbeheersysteem MAIS-Flexis. In april 2010 kreeg het Zeeuws Archief een nieuwe website. Daarmee werd het mogelijk om met één zoekactie de verschillende databases tegelijk te doorzoeken, maar het bleven vier verschillende databanken."

Eén programma, één database

Begin 2011 werd het besluit genomen alle databestanden, met uitzondering van de bibliotheekgegevens, te gaan beheren met

één programma en daarmee in één database onder te brengen. Hollestelle: "We kozen voor MAIS-Flexis van De Ree archiefsystemen uit Groningen. Dit archiefbeheersysteem gebruikten we al voor het beheer van onze archieftoegangen.

Gedurende dit jaar hebben we de persoonsbestanden vanuit ISIS en de beeldbestanden vanuit Atlantis geconverteerd naar MAIS-Flexis. Een intensieve klus, want het betreft meer dan 7 miljoen persoonsgegevens en 40.000 beeldbestanden."

Archieven.nl

"Bezoekers van de website www.zeeuws-archieven.nl doorzoeken nog steeds met één zoekopdracht al onze bestanden, inclusief onze bibliotheek en website. Alleen worden nu minder databases doorzocht. Het resultaatsscherm geeft de treffers uit: website, bibliotheek, archieven, personen en afbeeldingen. De resultaten voor de laatste drie categorieën zijn dus afkomstig uit de data-

> Vervolg pagina 2

base van de website Archieven.nl. Deze website is van De Ree archiefsystemen uit Groningen, de leverancier van Mais-Flexis. Via Archieven.nl zijn archieven en collecties van heel veel Nederlandse archiefinstellingen doorzoekbaar. Wil je alleen zoeken in die van het Zeeuws Archief, dan verfijn je je zoekopdracht eerst door onder 'archieven en collecties' te kiezen voor 'Zeeuws Archief.'

ZeeuwenGezocht.nl

"Voor het raadplegen van de persoonsbestanden houden we ook de populaire website www.zeeuwegezocht.nl in de lucht, inclusief de informatiepagina's. Het verschil is alleen dat de gegevens nu uit de database van Archieven.nl komen. En er is nog een uiterlijk verschil: Zeeuwen Gezocht heeft een nieuw gezicht gekregen, passend bij de website van het Zeeuws Archief."

Ook voor de beeldbank had de overgang naar Archieven.nl een verandering in petto. Hollestelle licht toe: "De benaming 'Zeeland in Beeld' is verleden tijd. Met de nieuwe beeldbank kunnen we in principe alle beeldobjecten uit onze archieven en collecties tonen en daarbij zitten ook afbeeldingen die niet direct op Zeeland betrekking hebben. In de toekomst zal de beeldbank dus veel meer soorten afbeeldingen gaan bieden."

"Zeeuwen Gezocht heeft een nieuw gezicht gekregen, passend bij de website van het Zeeuws Archief."

Voordelen

Welke voordelen biedt de nieuwe situatie aan de bezoekers? Leo Hollestelle: "Het duurt nog enkele maanden voordat die voordelen zichtbaar worden, maar het resultaat mag er zijn. Als je straks zoekt op één of meerdere woorden of namen, en je krijgt als treffer bijvoorbeeld een beschrijving van een archiefstuk waarin melding wordt gemaakt van een foto in de beeldbank, dan kun je die foto direct oproepen. Ook wordt het mogelijk om van een persoon in Zeeuwen Gezocht niet alleen de geboorte- of huwelijksakte te vinden, maar ook diens portret in de beeldbank. Zo wordt de samenhang tussen de verschillende bronnen veel duidelijker voor de onderzoekers. Want uiteindelijk zijn alle soorten gegevens die wij via internet presenteren te herleiden tot de 17 kilometer archiefstukken, dé bronnen over het Zeeuwse verleden, die wij als Zeeuws Archief beheren".

>> Lees meer over de databestanden op www.zeeuwegezocht.nl en zeeuwenblogspot.com.

De burgemeester bestelde Chinees

Zeeuws Archief, stadhuiscollectie Middelburg

Op 4 januari 1752 verging met man en muis het schip 'Geldermalsen', een spiegelretourschip van de Kamer Zeeland van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). De rijke lading met veel porselein zou pas in de jaren tachtig van de vorige eeuw worden geborgen. Onder de vondsten was dit naakte, lachende jongetje (11,5 cm hoog) gemaakt van 'blanc-de-Chine'-porselein. Volgens de vrachtlift bevonden zich twee van dergelijke beeldjes in de lading, waarvan er één bestemd zou zijn voor "de burgemeester van Middelburg". De gemeente Middelburg verwierf het beeldje tijdens de veiling van de lading in 1986 in Amsterdam. Het vrolijke Chineesje is te zien tijdens de rondleidingen met gids door het oude stadhuis van Middelburg. Naast archieven beheert het Zeeuws Archief de stadhuiscollecties van Middelburg en Veere, bestaande uit enkele duizenden museale objecten, die tentoongesteld worden op voor het publiek toegankelijke plaatsen.

>> Kijk voor objecten uit de stadhuiscollectie Veere op www.geschiedeniszeeland.nl.

Soort	Te raadplegen via	Beheerd in
Archieftoegangen (inventarissen en gidsen)	www.zeeuwsarchief.nl www.archieven.nl www.geschiedeniszeeland.nl	MAIS-Flexis
Persoonsbestanden	www.zeeuwegezocht.nl www.zeeuwsarchief.nl www.archieven.nl	MAIS-Flexis
Beeldbestanden	www.zeeuwsarchief.nl www.archieven.nl www.geschiedeniszeeland.nl	MAIS-Flexis
Bibliotheekgegevens	www.zeeuwsarchief.nl www.zeeuwsebibliotheek.nl www.geschiedeniszeeland.nl	VUBIS

Tips voor ‘kansloos’ onderzoek naar bedrijven

Onmogelijk. Onvindbaar. Sommige onderwerpen, hoe leuk ook, lijken zich niet te lenen voor archiefonderzoek. Neem bijvoorbeeld de geschiedenis van een Middelburgse middenstander uit de negentiende eeuw. Als er geen bedrijfsarchief bewaard is gebleven. En het archief van de Middelburgse gemeentesecretarie met correspondentie en vergunningaanvragen is in de Tweede Wereldoorlog grotendeels verloren gegaan. Wat dan? Archivaris Toon Franken weet raad!

Toon Franken kan met recht ervaringsdeskundige genoemd worden. Hij maakte samen met Eric Hageman het boek ‘Hop en gerst veredeld’, over de geschiedenis van bierbrouwerijen en de bierhandel in de 19e en 20e eeuw in Middelburg. Dankzij zijn kennis van de Zeeuwse archieven – Franken is ruim dertig jaar archivaris in Zeeland – lukte het om een schat aan gegevens in de archieven op te sporen. Voor de lezers van de Zeeuws Archief Nieuwsbrief zetten we de tips van Franken op een rij.

Krantenbank

Begin met de krant. Dat kan via internet in Krantenbank Zeeland, www.krantenbank-zeeland.nl. Zoek met verschillende woorden en cijfers en combinaties daarvan. De kans is groot dat de eigenaar van een bedrijf met naam en toenaam wordt vermeld.

Zoek met de gevonden namen in de archieven en collecties van het Zeeuws Archief via

Toon Franken in de studiezaal van het Zeeuws Archief. Hij verwerkte zijn archiefvondsten in ‘Hop en gerst veredeld’. Het boek is voor € 24,95 te koop in de archiefwinkel.

“Gebruik zoektermen uit krantenartikelen om gericht te zoeken in de archieven.”

www.zeeuwsarchief.nl of www.archieven.nl
en www.zeeuwengezocht.nl.

Akten van vennootschap

Is er geen sprake van een eenmanszaak, maar een vennootschap onder firma of naamloze vennootschap dan kan er nog een akte van vennootschap aanwezig is. Vóórdat de Kamer van Koophandel in 1921 werd opgericht, moesten eigenaren van vennootschappen hun door de notaris opgemaakte akten van vennootschap namelijk laten inschrijven bij de griffier van de arrondissementsrechtbank

of het kantongerecht in hun regio. Deze akten geven informatie over de naam van het bedrijf, het kapitaal en de eigenaren.

Memories van Successie

Komt een eigenaar van een winkel of bedrijf te overlijden, zoek dan in www.zeeuwengezocht.nl op diens naam naar de memorie van successie. Dit document, dat kan worden ingezien op microfilm in de studiezaal, geeft informatie over de boedel, bestaande uit roerende en onroerende goederen, en ook aandelen en eventuele schulden.

Faillissementsdossiers

Hebt u ‘het geluk’ dat het bedrijf van uw onderzoek failliet is verklaard, dan is er misschien een faillissementsdossier bewaard gebleven. Hierin staan de namen van de leveranciers van wie de winkelier of handelaar producten afnam en de klanten aan wie hij leverde. Zoek hiervoor in www.zeeuwengezocht.nl, bron: faillissementsdossiers rechtbanken.

Verzekeringen

Bij de verzekeringsagent P.L. de Bruijne & Zoon konden winkeliers en handelaren een verzekering afsluiten. In het archief P.L. de Bruijne (toegang 542) zijn de polis-copie-

> Vervolg pagina 4

boeken bewaard gebleven. Deze geven gedetailleerde informatie over de verzekerde objecten, zoals bedrijfspanden en inboedel.

Gemeenteverslag en -handelingen

Iedere gemeente was vanaf 1850 verplicht een verslag te maken. Hierin werden de belangrijkste ontwikkelingen binnen een gemeente vermeld, waaronder bijvoorbeeld ook de komst van nieuwe bedrijven en de afgifte van bouw- en hinderwetvergunningen. Grotere gemeenten lieten het verslag in druk verschijnen, en zo zijn ook die van Middelburg vanaf 1851 nog beschikbaar (toegang 1002). Van bierbrouwerij De Vijfhoek te Middelburg vond Toon Franken bijvoorbeeld gegevens over hoeveel medewerkers er dat jaar in dienst waren (10), hoeveel brouwsels er waren gemaakt (87) en hoeveel hectoliter er was gebrouwen (3481). De handelingen van de gemeenteraad van Middelburg, eveneens in gedrukte vorm, geven veel informatie over de

Toon Franken *“Zelf deed ik dankzij een repertorium een verrassende ontdekking bij het onderzoek naar brouwerij De Vijfhoek. Via de naam van de notaris vond ik in diens archief de akte van veiling van de brouwerij. Daarin kun je precies zien wie op welke bedrijfsonderdelen biedt. De koper was de lampvoetjes-fabriek Vitrite! Het bleek dat de Vitrite nogal eens speculeerde en grond in de binnenstad kocht om het perceel snel weer te verkopen. Dat gebeurde ook bij De Vijfhoek, niet lang erna werd de wijnimporteur Denevers eigenaar van de gebouwen van de brouwerij.”*

erfpacht en het gebruik van gemeentegrond (toegang 1003). Zo vroeg Luteijn, eigenaar van brouwerij De Vijfhoek, toestemming om in de winter ijs uit de Vest te mogen halen. Dat ijs gebruikte hij bij het brouwproces.

Notariële akten

De archieven van notarissen in Middelburg tot en met 15 oktober 1842 zijn verloren gegaan bij de brand na het bombardement van Middelburg, 17 mei 1940. Toch is er nog samengevatte informatie over de door de Middelburgse notarissen gepasseerde akten in de periode 1811-1842 terug te vinden. De notarissen dienden namelijk de dubbelen

van hun repertoria in te leveren bij de rechtbank van Middelburg (toegang 12 en 701.1). In zo'n repertorium staan de datum van de gepasseerde akte, namen van de betrokken partijen en een korte omschrijving van de akte. De notariële archieven vanaf 16 oktober 1842 zijn wel bewaard gebleven en zijn, evenals de repertoria, te raadplegen in de studiezaal.

>> Lees het volledige artikel, inclusief de bronnen over stoommachines, hinderwetvergunningen en de goederenstromen van en naar Middelburg, op www.zeeuwsarchief.nl.

UIT HET ARCHIEF

Vlissingen, februari 1929: kruiend ijs

Honderden belangstellenden bezochten Vlissingen in februari 1929 om met eigen ogen het zeldzame kruien van het ijs op de Westerschelde te bekijken. Zondag 24 februari hing er helaas een dikke mist, maar dat weerhield de 'toeristen' er niet van het poollandschap te verkennen en foto's te nemen. Deze kinderen staan op ijsschotsen ter hoogte van Grand Hotel Britannia aan de Boulevard Evertsen.

Foto voorzijde: Ijsschotsen voor de Boulevard Bankert te Vlissingen, op de achtergrond de Gevangentoren, februari 1929. ZI-P-04375. ZI-P-04373. Bron: Krantenbank Zeeland.

Bent u nieuwsgierig geworden en wilt u zelf een duik nemen in de Zeeuwse geschiedenis? Kijk dan op www.zeeuwsarchief.nl en www.zeeuwegezocht.nl of bezoek onze studiezaal. Openingstijden studiezaal: dinsdag t/m vrijdag, 10.00-17.00 uur, expositie: maandag t/m vrijdag, 9.00-17.00 uur, studiezaal en expositie op de 1e zaterdag v/d maand, 9.00-17.00 uur. Gesloten tijdens feestdagen.

Zeeuws Archief, Hofplein 16, 4331 CK Middelburg, Postbus 70, 4330 AB Middelburg. Telefoon 0118 678 800, info@zeeuwsarchief.nl, www.zeeuwsarchief.nl.

Wilt u deze nieuwsbrief vier maal per jaar gratis ontvangen? Stuur dan uw gegevens o.v.v. abonnement nieuwsbrief. U ontvangt de nieuwsbrief thuis samen met Zeeuws Erfgoed, het gratis magazine van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland.